

Texty k zastavením v rámci GPS trasy

Rozcestí směrem na Veselí (Hradčanské stěny)

Nyní projíždíte okrajem Hradčanských stěn. Hradčanskými stěnami se nazývá nejsevernější část Kumerského pohoří. Jedná se o rozsáhlé a velmi členité pískovcové skalní území skryté v záplavě lesů, které bylo pojmenováno podle nevelké obce Hradčany při severním úpatí skal. Hradčanské stěny se pro turistickou veřejnost otevřely až po zrušení okolního vojenského výcvikového prostoru Ralsko, tedy po odsunu sovětských vojsk. Z geologického hlediska je možno rozdělit Hradčanské stěny na západní, střední a východní část. Kromě zajímavých geomorfologických pískovcových útvarů, jako jsou skalní věže, skalní brána či pokličky ukrývají Hradčanské stěny např. i stopy po středověkém dobývání železných rud či ohrožené až kriticky ohrožené druhy květeny a jsou zároveň také hnízdištěm chráněných druhů ptáků. K nejzajímavějším pískovcovým útvarům Hradčanských stěn vás dovede zelená turistická značka – jsou to Psí kostely a Skalní brána, což je jakási zmenšenina Pravčické brány velikosti 4 x 4 m. K dalším zajímavým lokalitám Hradčanských stěn patří Havraní skála, Tvarožník a Jindřichův kopec.

Břehyňský rybník (NPR Břehyně – Pecopala)

Nyní se nacházíte v blízkosti Břehyňského rybníka, který je součástí chráněného území Národní přírodní rezervace Břehyně – Pecopala, která byla vyhlášena v roce 1967 na ploše 903, 50 ha, jako součást většího území je chráněna od roku 1933. Tato rezervace je jedním z nejvýznamnějších chráněných území na Českolipsku. Spojuje v sobě pestrou škálu biotopů typických pro Dokeskou pahorkatinu, od Břehyňského rybníka s přilehlými rákosinami, rašeliniště, mokřadní louky, podmáčené smrčiny, až po pískovcové skalní město Pecopala porostlé kyselými i květnatými bučinami a bory. Vzhledem ke své rozloze, pestrosti biotopů i georeliéfu a obtížné přístupnosti se rezervace vyznačuje velkou druhovou pestrostí a je nalezištěm řady významných druhů flóry a fauny. Dané území je významným hnízdištěm ptáků.

Břehyňský rybník je od roku 1991 zapsán do seznamu mezinárodně významných mokřadů Ramsarské úmluvy a od roku 2004 je součástí ptačí oblasti Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady vyhlášené v rámci soustavy evropsky významných chráněných území NATURY 2000. Lokalita je hnízdištěm **bukače velkého** (*Botaurus stellaris*), **jeřába popelavého** (*Grus grus*) a **orla mořského** (*Haliaeetus albicilla*).

V roce 1994 byla rezervace zahrnuta do sítě biogenetických rezervací Rady Evropy jako jedno ze dvou území v České republice.

Kracmanovská křižovatka

Nyní se nacházíte na náhorní plošině, tzv. Kracmanovské křižovatce, což byla křižovatka dvou bývalých okresních silnic, které vedly ve směru obcí Hvězdov – Jablonec a Olšina – Kuřívody. Kracmanov byla obec, která stála asi 300 metrů severně od této křižovatky na silnici do obce Olšina. Při odsunu německého obyvatelstva zde bylo shromaždiště, kde se lidé z okolních obcí ráno při odsunu sešli a loučili se svým domovem.

Projíždíte účelovým zařízením vojenských lesů, oborou Židlov, která vznikla v r. 2000 oplocením téměř 4 000 ha pro zvěř jelení a mufloní, žije zde ale i jiná zvěř spárkatá – srnec obecný, daněk skvrnitý, prase divoké a od roku 2011 také zubr evropský. Obora dostala název podle jedné z vesnic, které se na jejím území nacházely před vznikem vojenského újezdu Ralsko na základě **zákona č. 169/1949 Sb.** o vojenských újezdech r. 1950. Tímto dnem zanikly kromě Židlova také vesnice Černá Novina, Holičky, Horní Krupá, Hvězdov, Jablonec, Okna, Olšina, Kracmanov, Palohlavy a Svěbořice. Ke znovu zpřístupnění vojenského újezdu Ralsko pro veřejnost došlo po odsunu sovětských vojsk a zrušení vojenského výcvikového prostoru Ralsko k 1.1.1992.

Vavrouškův rybník (PR Hradčanské rybníky)

Nyní se nacházíte u Vavrouškova rybníku, který je součástí chráněného území Přírodní rezervace Hradčanské rybníky. Přírodní rezervace Hradčanské rybníky byla vyhlášena v roce 1967 (ochranný režim od r. 1933) na ploše 131,61 ha.

Chráněným územím je soustava čtyř rybníků (Černý, Vavrouškův, Strážovský, Držník) propojených Hradčanským potokem s přílehlými rašeliništi, zamokřenými loukami a lesními porosty. Předmětem ochrany jsou význačná vodní a rašeliništní společenstva, lokalita je významným hnízdištěm ptactva. Hradčanské rybníky jsou součástí programu NATURA 2000, jsou součástí ptačí oblasti Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady.

Hráze všech rybníků byly značně poškozeny působením sovětské armády v letech 1968 – 1991. S využitím dotačních titulů evropské unie byly rybníky vojenskými lesy a statky revitalizovány.

Severně od přírodní rezervace se nachází Hradčanské letiště, které začalo vznikat už v roce 1938. Koncem druhé světové války letiště využívala Luftwaffe, od r. 1946 bylo letiště využíváno československou armádou a v letech 1968 – 1991 bylo okupováno sovětskou armádou. V roce 2007 převzal letiště Liberecký kraj a letiště dosud čeká na své další využití.